

Code Oranje Agenda

Over en uit met traditionele partijen: Tijd voor Ombudspolitiek!

Beste vrienden van de vernieuwing,

Het is een Chinees gezegde: *“Moge u leven in interessante tijden”*. Anno 2020 / 2021 klopt dat als een bus. Veel van de uitdagingen van Nederland zijn enorm: ons gevecht uit de coronacrisis, onze zorgen over de wereldwijde economische situatie, het krijgen of juist behouden van een baan en een geschikte betaalbare woning, de druk op de gezondheidszorg, de zorg voor onze ouderen, zorgen over de staat van onze natuurlijke leefomgeving en de vaak bizarre en eenzijdige keuzes van de traditionele partijen, die het antwoord niet hebben en alleen in verkiezingstijd geïnteresseerd zijn in uw mening.

Maar de crisis van Nederland gaat veel verder dan de coronastorm die over ons land raast. Onze ‘interessante tijden’ hebben vooral betrekking op de totale afwezigheid van enig kompas. We lijken mee te deinen op golven die over ons heen komen. Ook de diensten van de overheid zijn het kompas kwijt, zoals uit de toeslagenaffaire bij de belastingdienst blijkt. En dat is nog maar het topje van de ijsberg. Dat roept een belangrijke vraag op. Hebben wij, de inwoners van dit mooie land, het stuur wel in handen? Vormen wij een gemeenschap die zeggenschap heeft over hoe het wordt bestuurd? Wat zijn onze idealen? Anders gezegd: wat is ons verhaal?

Anders dan traditionele partijen presenteren wij geen gedetailleerd en vastomlijnd verkiezingsprogramma. Juist omdat wij vinden dat onze democratie aan een grondige renovatie toe is, willen wij met mensen in de Tweede Kamer komen, die met gezond verstand en een open houding het volk vertegenwoordigen. Die kunnen inspireren, de gemeenschappelijke doelen centraal stellen en gezamenlijk naar wegen zoeken om die doelen te behalen. Als corona één ding duidelijk gemaakt heeft, is het wel dat bij de aanpak van deze grote crisis de traditionele partijpolitiek niet de oplossing biedt. Juist in dit soort situaties zijn gezond verstand, een lonkend perspectief, de inzet van deskundigheid, de mening van het volk en een open debat, helemaal los van welk partijbelang dan ook, de belangrijkste ingrediënten om met zijn allen tot een goede besluitvorming te komen. De huidige ver gepolariseerde Tweede Kamer mist de basisgedachte ‘dat de ander gelijk kan hebben’. Code Oranje pleit ervoor dat besluitvorming plaats vindt op basis van een open debat en niet op basis van tevoren ingenomen onwrikbare standpunten. Partijpolitieke belangen dienen plaats te maken voor het algemeen belang.

98 procent van de Nederlanders is niet lid van een politiek partij. Wij zien het als onze ultieme uitdaging om de hele bevolking actief bij de politiek te betrekken. Om de steeds groter wordende kloof tussen politiek en burger te dichten. Het nader tot elkaar brengen van de politiek en de inwoners van ons land moet volgens Code Oranje gebeuren door een brede beweging die het gehad heeft met klassiek hokjesdenken. Jarenlang werd de Nederlandse politiek gedomineerd door drie grote stromingen, die hun wortels hadden in de politiek-ideologische tegenstellingen van de vorige eeuw: christendemocraten, liberalen en sociaaldemocraten. Het was een ongeschreven wet dat hun volkspartijen in wisselende combinaties meerderheden in het parlement konden vormen. Maar kijk eens naar het verloop van het totale aantal zetels van die partijen en je ziet dat die ongeschreven wet niet meer opgaat. Ook in de gemeenten in ons land zien we dat terug in de onstuitbare opkomst van lokale partijen, waar maar liefst eenderde van de kiezers op stemt. Met deze teloorgang van grote partijen ontstaat een nieuw politiek landschap. Kiezers hebben de ketenen van hun sociale klasse en geloof afgeworpen en zij kiezen op basis van onderwerpen die ze belangrijk vinden.

Inwoners van Nederland denken en beslissen dus niet meer vanuit een ideologie. Ze willen per onderwerp hun stem kunnen uitbrengen, zonder dat ze worden gehinderd door een partijstandpunt. De zuilencultuur is definitief voorbij en het politieke landschap zal zich daarop moeten aanpassen; zichzelf opnieuw moeten uitvinden. Politici moeten zich minder bezighouden met partijstandpunten en partijpolitiek, maar meer met burgerraden en referenda. Er is zoveel kennis in ons land aanwezig.

Organiseer burgerraden en referenda over prangende en vaak polariserende onderwerpen. Maak bij burgerraden een willekeurige selectie van deelnemers, zodat je een brede vertegenwoordiging krijgt uit de samenleving en elitair beleid voorkomt. Zorg voor panels van burgers en experts waarin, op basis van feiten, alle verschillende perspectieven en argumenten aan bod komen. En geef tot slot de deelnemers voldoende tijd om de standpunten met elkaar te bespreken.

Code Oranje is ervan overtuigd dat burgers met elkaar tot intelligente, reële oplossingen komen. Veruit de meeste mensen zien het belang om er samen uit te komen.

Het moet maar eens afgelopen zijn. Hier met die Ombudspolitiek!

Code Oranje stopt met het plaatsen van thema's in conservatieve, socialistische, liberale of religieuze kaders. Mensen in het land willen politici die naar ze luisteren, die alles in het werk stellen om te komen met concrete oplossingen van de door hen aangedragen problemen. En problemen kent dit land genoeg. Met een nieuwe vorm van politiek – de Ombudspolitiek – putten wij ons bestaansrecht uit de onmacht en de ideeën van de burgers, het verloren vertrouwen in politici, de bureaucratische overheidsdiensten en de groeiende afkeer van de gevestigde politieke partijen. Wij gaan probleemoplossend, van onderaf en samen met gemotiveerde burgers vormgeven aan deze Ombudspolitiek, het nieuwe normaal in politiek Den Haag.

Wij willen dat de samenleving de politieke agenda stuurt. Daarom pleit Code Oranje voor bindende referenda, de mogelijkheid tot tussentijdse lokale verkiezingen, de gekozen burgemeester, burgertoppen en burgerbegrotingen. Wij gaan voor transparantie en directe zeggenschap. Voor echte Co-democratie. Zo bouwen we aan het echte verhaal van Nederland, het verhaal dat gemaakt wordt door de inwoners van ons land. Een herkenbaar verhaal, dat voortkomt uit de mensen die hier wonen en werken en een overheid die daaraan dienstbaar is. De gevestigde partijen zijn doodsbang voor de stem des volks. Wij niet! Laat het talent waar Nederland over beschikt meedenken en meedoen om tot oplossingen te komen. Zet de stembureaus en de mobiele telefoons – met experimenten met mooie DoeMeeApps – maar open en laat Nederlanders stemmen over prangende onderwerpen zoals de opvang van vluchtelingen, de toekomst van de landbouw, vuurwerk en de invloed van de EU.

Gelijke behandeling voor lokale partijen

Een derde van de kiezers stemt bij de gemeentelijke verkiezingen op een lokale partij. Nederland wordt per verkiezing lokaler. Desondanks worden lokale partijen anders behandeld dan de lokale afdelingen van landelijk georganiseerde partijen. Vooral financieel is er sprake van enorme ongelijkheid. De raadsleden van de landelijke politieke partijen krijgen ondersteuning met forse subsidie via de Wet financiering politieke partijen (Wfpp). De landelijke partijen hebben de vrijheid om die miljoenen naar eigen inzicht te besteden. Die positie moeten de lokale partijen ook krijgen. De subsidiëring wordt daarbij gebaseerd op het door de kiezers uitgebrachte aantal stemmen.

Piketpalen slaan!

Buiten de door ons gewenste democratische vernieuwing, slaan we – met u – een aantal piketpalen voor de regeerperiode 2021-2025. Deze piketpalen – het Basiselftal van Code Oranje – leggen we

met de DoeMee-app voor aan de bevolking, want u beslist uiteraard mee over de koers van onze beweging. Onze kandidaat-Kamerleden presenteren de komende periode vanuit hun achtergrond de uitwerking van de hier geslagen piketpalen. U krijgt daarbij volop de kans om met onze kandidaten te spreken, zodat u zelf kunt oordelen wat u van hen kunt verwachten.

Kortom, de bevolking bepaalt de politieke agenda:

- We stoppen met achterkamertjes; een transparant en open formatieproces na de verkiezingen
- De (ervarings-)deskundigheid en de kennis van onze inwoners benutten we optimaal
- Op ieder ministerie een burgerjury
- Invoeren van burgertoppen, digitale vormen van directe democratie en burgerbegrotingen
- Bij een (lokale) burgerbegroting wordt een afgesproken percentage van die begroting door inwoners ingezet ten behoeve van burgerinitiatieven.
- Alle ruimte voor burgerzeggenschap
- Lokale partijen krijgen dezelfde (financiële) positie als de landelijke politieke partijen
- Dienstbare politici die Ombudspolitiek bedrijven. Échte volksvertegenwoordigers dus

Maar vooral:

HET PER DIRECT INVOEREN VAN HET BINDEND REFERENDUM

Op 17 maart geeft Nederland het antwoord. De belangen en ideeën van de inwoners van dit mooie land vormen het verhaal van Nederland. Een Nederland waar burgers in samenspraak tegenstellingen kunnen overwinnen. Wij kiezen voor nieuwe pragmatische politiek, waarbij het nemen van de beste besluiten voor het land leidend is. Weg met coalitieakkoorden, hallo samenlevingsagenda. We willen uit de fuik van de traditionele gevestigde orde, los van het touw om onze nek dat ons vastbindt aan ideologieën uit de vorige eeuw. Wij binden de strijd aan met de traditionele politiek en hebben, met onze **Ombudspolitiek**, altijd een luisterend oor. Wij zijn Nederlanders en dus weten we dat morgen beter is dan vandaag.

Dát is onze boodschap van Hoop en Optimisme. Wij zijn er klaar voor. We hebben er zin in. Uit de crisis! Uit de zorgen! Uit het moeras van Partijpolitiek!

Mogen we daarbij ook op u rekenen?

Kleur de Kamer Oranje!

Code Oranje vindt dat de overheid als taak heeft om ieders levenssfeer zoveel mogelijk te waarborgen, ruimte te maken voor initiatief en ondernemingszin en dat inwoners moeten kunnen rekenen op goede basisvoorzieningen en publieke diensten waarover zij zeggenschap hebben en die houvast en perspectief bieden. Vanuit die gedachte hebben wij een Oranje Basiself opgesteld:

DE BASISELF VAN CODE ORANJE!

Tijd voor Ombudspolitiek!

1. **Pal staan voor de rechtsstaat en de vrijheid van meningsuiting**
2. **Oplossen woningnood: vooral binnenstedelijk bouwen, geen huurstijgingen & kansen voor starters**
3. **De kiezer beslist: bindende referenda, burgertoppen, gekozen burgemeester**
4. **Versterk de lokale democratie: meer geld naar gemeenten & regio**
5. **Corona-aanpak: consequent, transparant, met maatwerk**
6. **Koester MKB en ZZP: minder regels, lagere lasten**
7. **Beperken immigratie, stevig op integratie & waarderen van tradities**
8. **Verstandig duurzaam: tégen dure klimaatakkoorden, vóór schoon, circulair & nieuwe betaalbare energiebronnen**
9. **Beter salaris, minder werkdruk en meer personeel in zorg, onderwijs, politie en defensie (naar 2% bbp)**
10. **Goede gezondheidszorg: verlagen eigen risico, meer preventie, zorg in de wijk en heropenen bejaardentehuizen**
11. **De burger beslist over Europees beleid, begroting en soevereiniteit**

CODE
ORANJE

Op deze punten gaan we in de volgende paragrafen ieder afzonderlijk in. Maar vanzelfsprekend is er sprake van samenhang en overlap. We zijn ons zeer bewust dat je het leven niet in stukjes kunt knippen. Dat is één van de kenmerken van Code Oranje: het besef dat het altijd draait om de

leefwereld van mensen. We zullen dan ook nooit meegaan met papieren oplossingen voor reële problemen. Met de Oranje Basiself willen we laten zien dat wij zonder hokjesgeest, zonder vooroordeel, op menselijke maat, met een luisterend oor en op basis van argumenten – met elkaar – steeds op zoek gaan naar de beste oplossingen.

Democratie en rechtsstaat zijn als een eeneiige tweeling, zonder democratie geen rechtsstaat en zonder rechtsstaat geen democratie. Zeker nu een tijdperk aanbreekt waarin we van de oude naar een nieuwe democratie gaan zal het fundament daaronder – de rechtsstaat – zo stevig mogelijk moeten zijn. Burgers moeten zich veilig voelen. Zij leven – binnen democratisch vastgestelde grenzen – in vrijheid en kunnen zich ontplooien. Waar nodig zorgt de gemeenschap voor de gemeenschap en voor het individu.

Nederland is een rechtsstaat en als we het met z'n allen over één ding eens zijn, is het dat dit zo moet blijven. Maar onze rechtsstaat is niet een cadeautje, er is in het verleden keihard voor gewerkt en gevochten. Dat schept verplichtingen voor ons, in het heden en in de toekomst. Zoals de democratie gemoderniseerd moet worden, zal ook de rechtsstaat onderhouden, gerenoveerd en verbouwd moeten worden.

De grootste fout die gemaakt kan worden is denken dat het goed is zoals het is en dat de klus geklaard is, met dank aan de bouwers. Er zit namelijk een vette adder onder het gras. De dragende pijler onder onze rechtsstaat is het vertrouwen dat onze inwoners daarin hebben. Dat vertrouwen is te voet gekomen maar kan te paard verdwijnen. En wanneer het vertrouwen verdwenen is leven wij niet

Rechtsbescherming

Ieder mens heeft rechten. Die wetenschap draagt bij aan ons gevoel van veiligheid. Die rechten moeten niet alleen zonder belemmering uitgeoefend kunnen worden, maar ook afgedwongen kunnen worden als het er op aankomt. Daarvoor is essentieel dat iedereen direct toegang heeft tot goede en betaalbare rechtsbijstand en vervolgens zonder enige belemmering de stap naar de rechter kan maken.

En daarom:

Krijgt iedereen weer toegang tot goede en betaalbare rechtshulp en wordt de stap naar de rechter weer voor iedereen mogelijk (door de drempels van eigen bijdragen en griffierechten naar een acceptabel niveau terug te brengen)

- Worden de op te leggen straffen gemoderniseerd en uitgebreid door forse uitbreiding van taakstraffen als compensatie van de schade aan de samenleving
- Worden kortdurende gevangenisstraffen teruggedrongen, wordt het volledig huisarrest ingevoerd en recidive zwaarder gewicht gegeven in de strafmaat
- Wordt lik-op-stuk de norm: opgelegde straf wordt direct ten uitvoer gelegd in plaats van na jaren
- Maken we Nederland hufterproof door strafbaar huftergedrag zwaarder te bestraffen, bijvoorbeeld door boetes voor straatvervuilers aanzienlijk te verhogen
- Vereenvoudigen we de rechtelijke procedures en verhogen we de doorlooptijd van zaken aanzienlijk

- Voeren we 'pleabargaining' in zodat vonnisafspraken gemaakt kunnen worden in ruil voor een bekentenis en worden snelrecht procedures uitgebreid, allemaal met de garantie van goede rechtsbijstand en rechterlijke toetsing
- Richten we ons in de opsporing veel meer op het afpakken van crimineel (en onverklaarbaar) vermogen
- Worden verzoeken voor schadevergoedingen van slachtoffers, net als ontneming van crimineel voordeel, via een aparte en parallelle procedure behandeld door de strafrechter
- Krijgen slachtoffers en nabestaanden een stevigere positie, die de rechten van een verdachte niet ondermijnt maar daarnaast kan bestaan
- Krijgen slachtoffers en nabestaanden in elke zittingszaal een eigen, prominente plaats en worden zij niet zomaar achterin of op de publieke tribune geplaatst
- Wordt er direct een onafhankelijke commissie ingesteld om onderzoek te doen naar en aanbevelingen over de gebrekkige uitvoering van slachtofferrechten door het OM en de strafrechter
- Komt er een digitale televisiezender voor het live uitzenden van strafzaken waarbij de rechtsorde is geschokt om de openbaarheid van en het vertrouwen in de rechtspraak te bevorderen
- Beslist de Tweede Kamer om tot vervolging over te gaan van de bewindslieden die verantwoordelijk zijn voor de toeslagenaffaire bij de Belastingdienst

Identiteit

De Nederlandse grondwet spreekt treffende woorden over de Nederlandse identiteit. Artikel 1: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, is niet toegestaan.' Ofwel: het gaat niet om je afkomst, het gaat om wat je doet! Toch, ondanks dit fiere artikel 1, komt er nog altijd discriminatie voor in ons land en zien we de aandacht voor identiteitspolitiek groeien, in navolging van Amerika. Nu is het prima dat de discussie over identiteit wordt gevoerd. Want de Nederlandse normen en waarden, die hun weerslag hebben gekregen in de Grondwet, zijn – als je dit wereldwijd bekijkt – zeker niet vanzelfsprekend. Soms ontstaat de neiging om die waarden te relativieren. Dat is onverstandig: zij vormen het fundament van onze vrije en gelijkwaardige samenleving. Zeker gezien de aanwezigheid van veel nieuwkomers in ons land en de continue beschikbaarheid van informatie van over de hele wereld, is het bekrachtigen, naleven en oppoetsen van die waarden van belang. Want met dit fundament zien we dat onze samenleving een uitstekend kompas in handen heeft voor een juiste koers in een veranderende wereld. In ons land is initiatief-, denk- en doekracht te over. Daar kunnen we op vertrouwen. We zitten niet te wachten op een overheid die het beter weet en die denkt alles voor ons te moeten regelen. Integendeel! Juist een overheid die zich richt op het bewaken van de grenzen van het speelveld en het corrigeren van excessen, brengt onze diverse en volwassen samenleving in positie om de vraagstukken die zich voordoen voortvarend op te lossen.

En daarom:

- Is de overdracht van democratische waarden en de principes van onze democratische rechtsstaat (het burgerschapsonderwijs) een kerntaak van het onderwijs

- Deinen we niet mee op de golven van de identiteitspolitiek, maar kiezen we voor een praktische en doortastende aanpak van discriminatie, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt
- Kiezen we voor een overheid die de grenzen van het speelveld bewaakt, maar daarbinnen alle ruimte biedt voor de samenleving
- Tonen we ons weerbaar ten opzichte van regimes en ideologieën die het concept van vrijheid niet respecteren (Ofwel: we zijn intolerant tegen intolerantie)
- Gooien we de geschiedenis niet achteloos overboord, maar leren we er juist van
- Hebben we waardering voor tradities
- Staan we pal voor de volledige vrijheid van meningsuiting, en schaffen het delict ‘eenvoudige belediging’ af
- Stimuleren en bewaken we de onafhankelijkheid van de journalistiek, de persvrijheid en de noodzakelijke verscheidenheid (‘pluriformiteit’) van de publieke omroep

De keerzijde van rechten zijn plichten. Van iedereen die zijn rechten beschermd wil zien mogen we verwachten dat diegene zijn verplichtingen nakomt. Wanneer iemand zijn verplichtingen niet nakomt moet hij hierop gewezen en zo nodig gedwongen worden. Die verplichtingen bestaan namelijk niet zomaar, ze zijn er nu juist om de rechten van medeburgers te beschermen. Vaak is het recht van de één een verplichting van de ander. Wanneer zichtbaar is dat adequaat ingegrepen wordt bij plichtsverzuim groeit het vertrouwen in de rechtsstaat.

Je veilig voelen in je eigen huis, je veilig voelen op straat, je veilig voelen met wie je bent, je veilig voelen in onze rechtsstaat, je veilig voelen tegen ecologische bedreigingen en pandemieën, is een groot goed. Zeker in grote steden zijn er wijken waar de norm van veiligheid niet wordt gehaald. Criminele organisaties en straattuig hebben daar veel te veel voet aan de grond. Ook buiten grote steden komt dit fenomeen terug. Lokale partijen zoals Leefbaar Rotterdam, hebben daar terecht de vinger op gelegd. Daaruit is bijvoorbeeld de Rotterdam-wet voortgekomen. Op basis van deze Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek kunnen gemeenten met meer dan 100.000 inwoners bijzondere maatregelen nemen om achterstandswijken aan te pakken. Maar er is meer nodig dan dat. De politiesterkte is uitgehold en procedures schieten tekort om de criminaliteit succesvol de kop in te drukken. Code Oranje zit hier bovenop en grijpt alles aan – zowel preventief als repressief – om met volle kracht in te grijpen.

Natuurlijk vraagt dit maatwerk. De grote stad is niet hetzelfde als de regio. Vandaar dat maatregelen die in de grote stad hard nodig zijn, denk aan een lik-op-stuk hufteeraanpak, de bestrijding van radicalisering (als onderdeel van een brede en effectieve terrorisme-aanpak) en het blokkeren van buitenlandse geldstromen richting moskeeën, misschien minder nodig zijn in een dorp. Hoewel het alert reageren op huiselijk geweld voor hele land belangrijk is, net als het voorkomen van en het ingrijpen bij (verbaal en fysiek) geweld richting LHBTI-ers en de bestrijding van de toenemende cybercriminaliteit. Juist vanwege het idee van maatwerk bepleit Code Oranje daarom dat inwoners invloed krijgen op de prioriteiten van de politie in hun wijk of dorp.

In een opgeruimde en groene buurt, ruimt iedereen als vanzelf zijn rommel op. In buurten die vervuilen groeit de onverschilligheid. Het is daarom méér dan de moeite waard om te investeren in de openbare ruimte, hergebruik tot norm te verheffen en asociaal gedrag snel op te sporen en te corrigeren.

En daarom:

- Komen we met een actieplan bestrijden politietekort, met o.a. 10% salarisverhoging voor agenten
- Gaat iedereen doen waar die goed in is. Een agent is geen administratief medewerker. We willen politie terug in de wijk: zichtbaar op straat
- Worden er voldoende rechercheurs aangenomen om alle (plank)zaken te kunnen draaien. Rechercheurs zijn nu agenten die een volledige politieopleiding hebben gevolgd; dit kan anders dit
- Geven we de burgemeester en de inwoners meer invloed op de prioriteiten van de politie in hun wijk of dorp door de krakkemikkige politiewet aan te pakken
- Wordt de wet Bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (de Rotterdamwet) in ons land breed toegepast en waar nodig aangevuld
- Wordt afval voorkomen door statiegeld en de verantwoordelijkheid voor hergebruik in de productieketen te beleggen
- Komen er specifieke bepalingen voor haatmisdrijven tegen LHBTI'ers in het strafrecht. Zo zullen homofobe beledigingen altijd strafbaar zijn en voorzien worden door fikse straffen. Ook zal het netwerk 'Roze in Blauw' verder worden uitgebreid ten behoeve van de aangiftebereidheid en het herkennen van haatmisdrijven.
- Wordt er fors geïnvesteerd om de politie digitaal vaardiger te maken. Niet alleen om de interne netwerken weer soepel en snel laten werken, maar ook wordt iedere politieagent opgeleid in het digitale domein, zodat hij of zij niet alleen op straat kan optreden maar ook online. Dit is nodig omdat de traditionele straatcriminaliteit zich steeds verder verplaatst naar cybercrime. Tevens kiezen we voor het oprichten van digitale interventie-eenheden
- Moet in 2024 2% van het nationale inkomen naar uitgaven voor Defensie gaan
- Zal onderzocht worden of de krijgsmacht specifieke taken op zich kan nemen ter ondersteuning van de politie
- Worden er structureel meer controles mobiel toezicht veiligheid aan de (binnen)grenzen verricht door de Koninklijke Marechaussee
- Wordt ook de achterdeur van de coffeeshop legaal door regulering van de wietproductie
- Wordt stevig ingezet om radicaliserende jeugd bij de les gehouden en worden haat-imams, extremistisch ('informeel') islamitisch onderwijs en buitenlandse geldstromen richting moskeeën geweerd
- Wordt de groep asielzoekers die overlast geeft en steelt, zonder pardon opgepakt en uitgezet
- Kiezen we voor maatwerk in de aanpak van onveiligheid als het gaat om verschillen tussen stad en dorp

In één zin

Veiligheid als prioriteit betekent alles uit de kast op het gebied van preventie en repressie, natuurlijk met een verschillende invulling in een dorp of grote stad, maar steeds met vaste hand.

Economie

Het is van groot belang dat we ervoor zorgen dat na Corona de economie weer gaat draaien. Maatregelen als het (tijdelijk) verlagen of afschaffen van de BTW op primaire levensbehoeften en het niet-direct-aflossen van de toegenomen staatsschuld steunen wij. Ook kiezen we voor maatregelen voor de langere termijn, denk aan het investeren in een voortreffelijke infrastructuur voor auto, openbaar vervoer en fiets. Tenslotte stellen we voor om bij deze economische doorstart direct aan een paar knoppen te draaien, zodat we onze maatschappelijke doelen beter bereiken, maar dan zónder de huidige subsidie-industrie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het verduurzamen van onze productieketens en de zorg voor ecologie en leefomgeving. Een concreet voorbeeld: door de werkgeverslasten op arbeid fors te verlagen en tegelijk voor hetzelfde bedrag 'maatschappelijke kosten' toe te rekenen aan de productprijs, worden onze maatschappelijke doelen veel beter gediend. We vergroten de economische koek, krijgen meer mensen aan het werk, het hergebruik van afval wordt gestimuleerd (circulaire economie) én we besparen energie. Als we die energie dan ook nog schoon opwekken, kunnen we loskomen van de afhankelijkheid van fossiele brandstof afkomstig uit dictatoriaal bestuurde regio's. Het is een typisch voorbeeld van een win-win-win maatregel, zonder dat de rekening bij de consument wordt gelegd. Sterker: door dit soort ingrepen daalt de prijs voor de consument, tot aan de maandelijkse terugkerende energierekening aan toe. Het zijn precies dit soort slimme ingrepen die we nodig hebben. Waarom dit nog niet gebeurt? Omdat het wordt geblokkeerd door de lobby van de grote gevestigde (financiële) belangen, die volop profiteren van de huidige subsidiestromen. Dat is dus precies wat we moeten doorbreken.

Midden- en Kleinbedrijf

De kracht van onze economie is het Midden- en Kleinbedrijf (MKB). De MKB bedrijven zijn goed voor meer dan 60% van de toegevoegde waarde, voor maar liefst 70% van de werkgelegenheid en de belangrijkste speler op het gebied van innovatie. Momenteel wordt het MKB niet op de juiste waarde geschat en gaat de aandacht uit naar de grote belangen bij multinationals. Code Oranje steunt het MKB en wil het aantrekkelijker maken voor het MKB om te groeien. Dat kan door te snijden in de werkgeverslasten op arbeid: dit maakt het aantrekkelijker om personeel aan te nemen, maar ook om salarisverhogingen van de vertrouwde werknemers te realiseren. Tot slot kijkt Code Oranje naar de regeldruk; deze heeft nog altijd het gewenste niveau niet bereikt. Dit belemmert ondernemers in hun ondernemerschap, terwijl zij juist ruimte nodig hebben. Code Oranje gaat samen met het MKB de strijd aan om het Nederlandse ondernemerslandschap toegankelijk, duurzaam en vrij van onnodige regels te maken. Onnodig te noemen dat die sectoren die door de Coronacrisis het zwaarst zijn getroffen (horeca, vrije tijd en toerisme) ruimhartig dienen te worden gecompenseerd. In samenspraak met de sector is voor het herstel een 'Marshall-plan' opgesteld.

Ministerie van efficiëntie

De Rijksoverheid zal, mede door de Coronacrisis gedwongen, zorgvuldig om moeten gaan met zijn financiën. Daarom staat Code Oranje voor de oprichting van een ministerie van efficiëntie. De overheid is vanzelfsprekend geen bedrijf, maar er zijn zeker componenten vanuit het bedrijfsleven waar de overheid van kan leren. Samen met experts vanuit het bedrijfsleven kan de Nederlandse begroting onder de loep worden genomen. Op die manier liggen miljarden voor het oprapen. Het kan beter, slimmer, transparanter. Het draait daarbij niet alleen om geld. De Covid-crisis heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat mislukte investeringen, slecht inkopen en aanbesteden ook de veiligheid en gezondheid in het geding brengt. Ook het klimaatbeleid kan vele malen slimmer, zonder geldverspillende subsidies en met een lagere energierekening (en met meer comfort) voor onze inwoners. De vernieuwingskracht van ons MKB staat daarvoor garant. Het Ministerie van Efficiëntie

voorkomt, dwars door alle ministeries heen, dat de overheid onnodig hoge uitgaven doet. En, minstens zo belangrijk, het zorgt ervoor dat de overheidsuitgaven daadwerkelijk opleveren waarvoor die uitgave is bedoeld.

En daarom:

- Steunen we gerichte maatregelen die de economie weer op gang helpen; met een schaduwkabinet van ondernemers maken we een nieuwe Groeiagenda voor Nederland
- Verlagen we de werkgeverslasten, tegelijk met de invoering van het ‘beprijzen’ van maatschappelijke kosten (beide maatregelen compenseren elkaar in financieel opzicht)
- Bevorderen we hierdoor dat bedrijven zich organiseren in innovatieve en duurzame productieketens
- Geven we onze kennisinstellingen en MKB-ers de ruimte om hun innovaties en vernieuwingen in hoog tempo door te voeren. Niet door te subsidiëren, maar door te bestellen en te gebruiken
- Maken we een scheiding tussen multinationals en staat, zoals we dat eerder succesvol deden tussen kerk en staat
- Kiezen we voor een minister van efficiëntie
- Komen we met een Deltaplan Bereikbaarheid
- Doorbreken we het monopolie van banken op het (girale) geldverkeer
- Zorgen we voor beheersbare digitale systemen door het tegengaan van monopolieposities en misbruik van gegevens door sociale mediaplatforms en tech-giganten
- Compenseren we de vrijetijdsector (cultuur, evenementen, horeca) voor de geleden Coronaschade en jagen we het herstel van de van deze sector aan door het ‘Marshall-plan’ dat daarvoor met de sector is opgesteld.

In één zin

De economie moet na corona weer op gang worden geholpen, maar met enkele gewijzigde spelregels, zodat de doelen van meer werk en duurzame productieketens worden gediend (zodat ons leefklimaat verbeterd zonder dat de rekening bij de consument wordt gelegd).

Landbouw, veeteelt en visserij

De voedselproductie in ons land is van een hoog kwaliteitsniveau, met dank aan onze boeren en vissers. Niet alleen zorgen zij voor een hoge kwaliteit van producten; zij spelen ook een belangrijke rol in het natuurbeheer en het onderhouden van ons landschap. Kortom: een cruciale sector waarin veel in verandering is. Denk alleen aan het – door de coronacrisis gegroeide – besef dat voedselvoorziening dichtbij huis belangrijk is. Maar denk ook aan de aandacht voor de nadelige neveneffecten van de gebruikte productiemethoden voor gezondheid, dierenwelzijn en biodiversiteit. Onze overheid speelt hier niet goed op in. Het is een typisch voorbeeld van het ‘van bovenaf’ dicteren van papieren regelgeving – vaak ingegeven door grote en mondiale financiële belangen – en het over de hoofden van de boeren en vissers heen afkondigen van steeds wisselende maatregelen. In deze campagnetijd wordt dit alleen maar erger. Zo jagen we natuurlijk de boeren in het harnas. Dit moet echt 180 graden anders. Ga met de boeren om tafel. Deze tijd vraagt echt om een andere manier van besturen, gebaseerd op waardering, maatwerk en samenwerking.

En daarom:

- Kiezen we voor eerlijke verdiensten voor producten van hoge kwaliteit
- Werken we consequent vanuit het besef dat goede voeding de basis is voor een goede gezondheid
- Omarmen we de waarde van de boerenstand voor het onderhouden van ons cultuurlandschap
- Wordt tot maatregelen besloten aan ronde tafels (dat wil zeggen: alle belangen aan tafel)
- Sturen we aan op het terugdringen van de schadelijke neveneffecten van productiemethoden (circulaire landbouw en veeteelt)
- Vervoeren we voedsel niet over de hele wereld heen en weer, maar kiezen we zoveel mogelijk voor regionale voedselketens

In twee zinnen

We waarderen onze landbouw en visserij als – nabije – bron van goed voedsel; dus ook met eerlijke prijzen voor de boer/visser. Maatregelen om ongunstige neveneffecten van voedselproductie te verminderen worden niet eenzijdig opgelegd, maar zijn het resultaat van een open dialoog.

Onderwijs en jeugd

We zijn het alweer bijna vergeten, maar duizenden basis- en middelbare scholen sloten ook voor de coronacrisis massaal hun deuren. Leraren gingen – volkomen terecht – de straat op voor meer geld en een lagere werkdruk. De vijf grote steden en dan met name de achterstandswijken zijn heuse rampgebieden geworden als het gaat om het hebben van een vaste leerkracht voor de klas. Om dit te veranderen komt Code Oranje met een actieplan bestrijden lerarentekort.

Jongeren groeien op in een heel andere wereld dan hun ouders, ook al scheelt het slechts één generatie. Toen hun ouders jong waren bestond er nog geen smartphone, geen Euro en geen polderjihad. Jongeren van nu staan continu in verbinding met elkaar en met de wereld. Veel jongeren varen daar wel bij. Ze gaan met plezier naar school, besteden hun energie aan sport, muziek en hun dromen. Een deel van de jongeren heeft moeite met alle mogelijkheden en verwachtingen. Zij hebben behoefte aan een helpende hand (die ons systeem van jeugdzorg onvoldoende biedt). Tenslotte is er een kleine groep jongeren die ontspoord. Kinderen van 12, 13 jaar met messen op straat, radicaliserende jeugd met anti-democratische gedachten en crimineel gedrag. Deze laatste groep heeft stevige correctie nodig. Daarvoor verwijzen we naar het hoofdstuk over veiligheid. Voor de meeste jongeren geldt echter dat ze de ruimte nodig hebben hun eigen dromen na te jagen.

Onderwijs is een belangrijke taak van de overheid. Bijvoorbeeld om onze cultuur en onze waarden en normen aan een volgende generatie door te geven. Maar minstens zo belangrijk is dat onderwijs ervoor zorgt dat wij de best opgeleide beroepsbevolking hebben. Voor een land zonder al te veel natuurlijke hulpbronnen is dat een noodzaak. Dat betekent minder centrale regelgeving en administratieve eisen. Het betekent ook dat iedereen toegang heeft tot onderwijs, inclusief de herinvoering van de basisbeurs. Maar het betekent ook: het tegengaan van onderwijs-molochs met dikke management lagen en het rentenieren en speculeren door schoolbesturen. Onderwijs vaart wel bij een persoonlijke schaal.

En daarom:

- Presenteren we een actieplan bestrijden lerarentekort, met o.a. 10% meer salaris, een extra bonus voor leraren in zwakkere wijken en het kosteloos maken van de lerarenopleiding
- Zijn goede scholen veilige scholen, waar geen sprake is van discriminatie en van identiteitsverklaringen die mensen uitsluiten
- Geven we jongeren meer invloed op hun leefwereld en op de politieke meningsvorming: van jeugdburgemeesters tot jongerenpanels en een 'stoel voor de toekomst' in de gemeenteraad
- Bieden we uitdagend onderwijs voor iedere leerling, toegesneden op de verschillende talenten (kennis en vaardigheden)
- Bieden we jongeren meer toekomstmogelijkheden door een betere oriëntatie op de arbeidsmarkt, meer werk te maken van de juiste schoolkeuze en een passend onderwijsaanbod dat opleidt voor werk
- Gaan opleidingen die opleiden voor veelgevraagde beroepen allemaal met aan-de-bak-garantie werken
- Brengen we vakscholen terug en breiden we deze uit
- Is het aanleren van de noodzakelijke basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen, bewegen) kerntaak van het onderwijs
- Heeft burgerschapsvorming een centrale plaats binnen elke school
- Kiezen leerlingen een invulling van de maatschappelijke dienstdtijd die bij hen past
- Wordt de ernstig tekortschietende jeugdzorg aangepakt (met het recente SCP-rapport in de hand), waarbij eerst door middel van een parlementaire enquête onderzoek wordt gedaan naar de omvang en de oorzaken van het frequente falen van het systeem
- Geven we het wetenschappelijk onderwijs de ruimte om, onafhankelijker dan nu het geval is, energie en tijd te steken in verrassende en originele oplossingen voor actuele maatschappelijke vraagstukken
- Wordt de basisbeurs opnieuw ingevoerd
- Zorgen we voor minder rijksregelgeving van bovenaf
- Geven we ouders, onderwijzers en leerlingen meer zeggenschap over hun school
- Dringen we de schaalvergroting in het onderwijs terug

In één zin

Geef jongeren de kans hun dromen na te jagen (met onderwijs dat uitdaagt), een steuntje in de rug als zij dit nodig hebben (met effectieve jeugdzorg) en correctie als zij het verkeerde pad opgaan.

EU en buitenland

Hoewel de EU ontstaan is vanuit het goede initiatief van samenwerking tussen landen (de EGKS en later de EEG), is het uitgegroeid tot een bureaucratisch instituut, zonder democratische sturing. Dat laatste is ons grootste probleem. Code Oranje streeft juist echte democratie na, in het belang van onze inwoners. In onze ogen is er aan onze nationale democratie veel te verbeteren; voor de Europese democratie telt dit in overtreffende trap. Kijk alleen naar de manier waarop, bij de laatste

Europese verkiezingen de 'spitzenkandidaten' eerst op het schild werden gehesen om ze na die verkiezingen direct weer van dat schild af te trekken. In achterkamertjes werd vervolgens onderhandeld wie dan wel de Europese Commissie zou gaan leiden. Niks democratie. De kiezer – voor zover die al opgekomen was – had het nakijken. Hoe ver weg liggen in Europa de Code Oranje uitgangspunten van transparantie en burgerzeggenschap!

Wat Code Oranje betreft: de eerste, tweede en derde prioriteit is gericht op het inrichten van een fatsoenlijke en moderne Europese democratie. Daar hoort bij: het per direct stopzetten van verspilling van gemeenschapsgeld, door te stoppen met de voortdurende verhuizingen tussen Brussel en Straatsburg, het afbouwen van gewoontesubsidies en het versoberen van de arbeidsvoorwaarden van de parlementariërs (waarvan er ook nog eens teveel zijn). Ondertussen is er sprake van één Europese munt, inclusief de dreiging van een 'transferunie': een unie waarin er sprake is van een voortdurende geldstroom van Noord naar Zuid. Dit holt het functioneren van de EU en de Euro-muntunie verder uit. Naast het punt van de noodzakelijke democratische hervorming, staat Code Oranje daarom zeker niet afwijzend tegenover een eigen munt voor Noord- en voor Zuid-Europa. Sterker: Code Oranje staat open voor het ontstaan van regionale en zelfs lokale munteenheden, naast de munteenheid op grotere schaal. Regionale en lokale munten zijn een prima manier gebleken om de lokale en regionale economie te versterken.

Op het punt van ontwikkelingssamenwerking is Code Oranje van mening dat we al enige tijd kunnen spreken van een achterhaald concept ('wij weten wat goed voor u is'). Code Oranje kiest voor samenwerking met andere landen op basis van gelijkwaardigheid. Het wegnemen van handelsbarrières en het inzetten op eerlijke beprijzing is daar de praktische vertaling van. Naast het opbouwen en voortzetten van vriendschappelijke banden met ieder land dat het concept van vrijheid omhelst.

En daarom:

- Dient de EU zich per direct om te vormen tot een democratische bestuurslaag, tot die tijd geven wij geen nationale bevoegdheden af
- Maken wij afspraken met andere landen als dit nuttig is en zolang dit aansluit bij de democratische wensen van onze inwoners
- Is het al of niet uittreden uit de EU ('Nexit') een vraag die onze bevolking per referendum beantwoordt
- Staan wij open voor de invoering van een Noord- en Zuid-Europese munt (met ruimte voor regionale of lokale munteenheden daarnaast)
- Nemen we afscheid van het concept 'ontwikkelingssamenwerking' en stappen we over op het principe van samenwerking op basis van gelijkwaardigheid
- Stellen we een noodfonds in, waaruit geput kan worden als ergens in de wereld een catastrofe plaatsvindt waarbij wij willen inspringen
- Werken we ter verdediging van onze vrijheid samen in de NAVO, inclusief een adequaat defensiebudget van twee procent van het BBP, vermindering van onze afhankelijkheid van andere landen en een modern loongebouw voor onze militairen
- Investeren we parallel daaraan in vriendschappelijke relaties met ieder land dat het concept van vrijheid omarmt

In één zin

De nieuwe democratie – geworteld in vrijheid – ligt aan de basis van al ons internationale handelen, dus ook richting de EU, die zich grondig dient te hervormen.

Gegarandeerde gezondheidszorg

Sinds jaar en dag staat de zorg in de top van de prioriteiten van onze bevolking. Als we ziek zijn of hulp nodig hebben, willen wij kunnen rekenen op hulpverleners die de tijd hebben om zich in onze situatie te verdiepen. We willen advies of zorg krijgen die goed aansluit bij onze persoonlijke leefsituatie. En van onze hulpverlener verwachten we dat ons belang en onze gezondheid centraal staan, en niet dat ons ziek-zijn een verdienmodel is. De werkelijkheid is anders. De Corona-crisis maakte nog eens extra duidelijk hoezeer de zorg in ons land te leiden heeft gehad onder de ingrepen van de opeenvolgende kabinetten in de afgelopen jaren. Ziekenhuizen zijn gesloten, ic-bedden verminderd, afdelingen spoedeisende hulp weggesaneerd, wijkbudgetten gekort en duizenden verzorgenden ontslagen. Hulpverleners zijn gebonden aan administratieve regels, aan tijdschema's en averechts werkende financiële prikkels. Zorgverzekeraars bedienen zich van reclamebureaus bij het werven van nieuwe klanten. In de farmaceutische industrie gaan miljarden om; bedragen die in schril contrast staan met hetgeen besteed wordt aan preventie. Daarbij kent de zorgsector schaalvergroting op schaalvergroting, waarin de menselijke maat verdwijnt, ook in de richting van het eigen personeel. Terwijl goede voorbeelden laten zien dat kleinschalige en persoonsgerichte initiatieven aantoonbaar effectiever en goedkoper zijn én ook nog eens meer vertrouwen wekken. Denk daarbij aan een wijkgerichte aanpak van de thuiszorg, het bieden van ziekenhuis- en verpleeghuiszorg in de thuisomgeving, toepassingen van het PGB om maatwerkzorg te organiseren, persoonsgerichte cliëntenondersteuning, huisartsen die tijd kunnen besteden aan hun patiënten en professionals die niet in regels vastzitten.

En daarom:

- Stappen we af van ziekte als verdienmodel
- Keren we terug naar het ziekenfonds (natuurlijk een versie 2.0, dat wil zeggen: als eigentijdse basisvoorziening) en schaffen we het eigen risico af
- Geven we stem aan onze inwoners over het vraagstuk van de redelijke invulling van die basisvoorziening en de grenzen van noodzakelijke en nuttige zorg
- Verwijderen we met chirurgische precisie alle perverse financiële prikkels en regels-vanuit-controledwang uit het zorgsysteem
- Pleiten we voor een uitbreiding van ziekenhuis- en IC-bedden.
- Waarderen we onze verzorgenden en verpleegkundigen structureel met een beter salaris, minder tijdsdruk en minder administratieve druk
- Snijden we in managementlagen, bestuurdersbonussen en stoppen we met fuseren
- Gaat er veel meer aandacht (en geld) naar preventie en gezond leven en houden we het stuur over ons leven zoveel mogelijk in eigen hand

In één zin

Gezondheid en welzijn centraal betekent: méér preventie en eigen regie, afstappen van ziekte als verdienmodel, en vooral: zorg op menselijke maat.

Ouderen

In 1994 kwam voor het eerst een ouderenpartij in de Tweede Kamer. Het maakte zichtbaar dat ouderen in onze tijd niet het kaas van hun brood laten eten en voor zichzelf opkomen. De nieuwe generatie ouderen denkt anders dan de generatie ouderen daarvoor. Ze zijn niet alleen getalsmatig met méér; ze leven ook met het besef dat er een hele nieuwe levensfase aan het leven is toegevoegd.

Dus maken zij zich druk over de teruglopende koopkracht van hun pensioen, over leeftijdsdiscriminatie, over thuishulp waar dat nodig is en over het volwaardig meetellen in de samenleving. Juist omdat Code Oranje kiest voor de kracht van het verschil, kiezen we niet voor jong versus oud. We denken juist dat iedere generatie van waarde is. We zien daarom veel in goeie voorbeelden van samenwerking tussen de generaties: ervaren ondernemers die hun kennis inzetten als coach voor startende ondernemers of verzorgingshuizen die worden gebouwd in combinatie met kindercrèches.

En daarom:

- Kiezen we voor een pensioenstelsel met meer keuzevrijheid voor de deelnemer, waardoor de deelnemer zelf beslist in welke branches de pensioenpremie wordt belegd
- Zijn pensioenen (ook in een eventueel nieuw stelsel) welvaartsvast, wordt de rekenrente aangepast en het in de loop der jaren opgelopen koopkrachtverlies gecompenseerd
- Wordt de verhoging van de leeftijdsgrens voor de AOW voor fysiek zware beroepen teruggedraaid naar 65 jaar
- Kiezen ouderen zelf voor de manier van invullen van hun 'derde levensfase', liefst in nabijheid van de jongere generatie
- Maken we werk van bestrijding van eenzaamheid en het voorkomen van sociaal isolement
- Komt het bejaardentehuis terug, als variant op zelfstandig wonen
- Komt er een grotere variatie in het zorg- en ondersteuningsaanbod rond het zelfstandig wonen en maken we werk van het ondersteunen én waarderen van mantelzorger
- Bestrijden we discriminatie op leeftijd

In één zin

De ouderen van deze tijd hebben een extra levensfase toegevoegd aan hun leven; zij vragen niet om betutteling (wel om goede zorg en welvaartsvast pensioen) en doen volwaardig in de samenleving mee.

Een vitale verzorgingsstaat en arbeidsmarkt

Code Oranje is ambitieus: wij willen dat er werk is voor iedereen, dat niemand aan de kant staat en op die manier armoede fundamenteel bestreden wordt. Wij nemen geen genoegen met het idee dat dit niet zou kunnen en dat er duizend beren op de weg staan. Ook als dit betekent dat wij aan de spelregels van ons sociaal-economisch stelsel moeten sleutelen. Vandaar dat we zoeken naar de ideale mix van een aantal vernieuwende ideeën, waarbij we denken aan een sober basisloon voor

iedereen (bijvoorbeeld in de vorm van negatieve inkomstenbelasting) en een vlaktax. We nodigen u uit – experts en ervaringsdeskundigen – om met ons mee te denken. De uitkomst moet zijn dat iedereen meedoet (en mee kán doen), daarvoor beloond wordt en de armoedeval verdwijnt. Bovenal willen we een stelsel dat mensen uitdaagt in plaats van beperkt.

In de arbeidsmarkt moet ruimte zijn voor maatwerk. Er zijn mensen die zich meer thuis voelen bij een vast dienstverband en er zijn mensen die liever kiezen voor flexibiliteit. Ieder moet die keuze kunnen maken en die keuze dient geen effect te hebben op pensioenopbouw en WW. Vandaar dat we pleiten voor een duidelijke en volwaardige rechtspositie voor zelfstandigen. Daarbij is het nodig dat er onderscheid wordt gemaakt tussen (onvrijwillige) schijnzelfstandigheid en (bewust gekozen) zelfstandig ondernemerschap, zodat misstanden kunnen worden bestreden. Verschillen in inkomen (voor hetzelfde werk) tussen mannen en vrouwen moeten de wereld uit. Dat geldt ook voor discriminatie op de arbeidsmarkt, bij sollicitaties en bij het verkrijgen van stageplaatsen.

En daarom:

- Hervormen we arbeidsmarkt en sociale zekerheid, zodanig dat iedereen meedoet en armoede effectief wordt bestreden
- Doen we dit samen met experts en ervaringsdeskundigen
- Maken we gebruik voor vernieuwende ideeën zoals een (sober) basisloon, negatieve inkomstenbelasting, toegankelijke basisvoorzieningen en vlaktax
- Is er werk naar voorkeur: vast dienstverband of flex, zonder dat dit nadelig is voor pensioenopbouw of WW (op basis van een duidelijke en volwaardige rechtspositie voor zelfstandigen)
- Maken we onderscheid tussen (onvrijwillige) schijnzelfstandigheid en (bewust gekozen) zelfstandig ondernemerschap
- Krijgen mannen en vrouwen gelijk betaald voor hetzelfde werk
- Komen we met praktische oplossingen om discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan

In één zin

We zijn ambitieus in het hervormen van de sociale zekerheid, zodanig dat er werk is voor iedereen en daardoor armoede effectief wordt bestreden.

Immigratie

De politieke discussie over het opvangen van vluchtelingen is sterk gepolariseerd. Het lijkt daardoor een zwart-wit keuze te zijn: we vangen vluchtelingen hierop, of we houden ze buiten. Maar de tussenweg is vele malen slimmer: investeren in de humane opvang van vluchtelingen in de regio van herkomst. Deze oplossing biedt alleen maar voordelen: voor de vluchtelingen zelf, die niet eerst de halve wereld over moeten om in een onbekende cultuur een lange procedure te ondergaan, en die snel terug kunnen keren als de reden van het vluchten voorbij is. Het biedt ook voordelen voor de ontvangende landen, waar de integratie van vreemdelingen – zeker in de grote steden – tot spanningen leidt en druk zet op de verzorgingsstaat en de woningvoorraad. Het absorptievermogen is wat dat betreft bereikt. Natuurlijk moet die humane opvang in de regio goed georganiseerd worden. Dat vraagt om financiën en organisatiekracht, ook vanuit ons land.

De zorg voor vluchtelingen is iets geheel anders dan arbeidsmigratie. Dit laatste is soms nodig om vacatures te vervullen die vanuit de Nederlandse beroepsbevolking niet ingevuld kunnen worden. Arbeidsmigratie wordt wat ons betreft gereguleerd door een sluitend systeem van werkvergunningen (en ondersteund door adequate voorzieningen, zoals fatsoenlijke huisvesting). Code Oranje is niet doof voor de signalen uit de samenleving. Uit onderzoek van bureau Kantar blijkt dat een meerderheid in Nederland vindt dat immigratie moet worden beperkt. Een zeer groot deel (91%) vindt dat er nauwelijks ruimte is voor meer inwoners. Ook een grote meerderheid (77%) van de Nederlanders met een niet-westerse achtergrond deelt deze mening.

En daarom:

- Brengen we de immigratiestroom fors terug door te investeren in humane opvang van vluchtelingen in de regio van herkomst
- Zetten we in op het voorkomen van de noodzaak om te vluchten door aanpassingen aan de bron: het omvormen van het economische systeem, door eerlijke handel en beprijzing
- Maken we afspraken met zoveel mogelijk landen om dit te realiseren en dragen we hier financieel en organisatorisch naar rato aan bij
- Maken we duidelijk onderscheid tussen de opvang van vluchtelingen en arbeidsmigratie
- Stellen we een staatscommissie in, die zich buigt over het vraagstuk van de bevolkingsgroei en over maatregelen hoe die groei kan worden beïnvloed
- Houden we een referendum over het al dan niet instellen van een immigratiequotum
- Reguleren we de benodigde arbeidsmigratie door middel van een sluitend systeem van werkvergunningen
- Komt er een samenhangende integratie aanpak, met onder andere aandacht voor eisen aan de opvoeders om de integratie van de jeugd te bevorderen. Daarmee zetten we een voet tussen de voordeur om zonodig tijdig in de opvoeding te kunnen corrigeren.

In één zin

Verminderen van immigratie door het investeren in eerlijke handelsrelaties, humane opvang in de regio en door een sluitend systeem van arbeidsmigratie.

Wonen en energie

De druk op de woningmarkt is enorm. Met name de toegang van jonge mensen tot de woningmarkt stagneert. Betaalbare starterswoningen, huur en koop, zijn te weinig voorradig. Dit geldt ook voor de middeninkomens. De schaarste drijft de prijzen op en prikkels om door te stromen naar (bij het inkomen) passende woonruimte bieden onvoldoende soelaas. Kortom: er moeten woningen worden bijgebouwd, zelfs als we erin slagen de bevolkingsgroei te beperken. Code Oranje kiest daarbij bij voorkeur voor binnenstedelijk bouwen, ook om hiermee het karakteristieke Hollandse landschap te beschermen. De organisaties die voor deze opgave bij uitstek aan de lat staan, de woningbouwcoöperaties, kunnen nog altijd beter presteren. Zij worden aan het (regel)lijntje gehouden van de rijksoverheid, bijvoorbeeld door de wettelijk geldende inkomensgrenzen. Bovendien lekt er geld weg uit de sector door de ingestelde verhuurdersheffing. Dit laatste kan voorkomen worden door het invoeren van een investeringsaftrek op deze heffing, of door deze heffing om te zetten in een investeringsfonds, waaruit de actieve corporaties kunnen putten.

Hiermee stimuleren we gerichte acties voor huurverlaging en voortvarende investeringen in de sociale woningvoorraad.

De energiekosten zijn juist bij de huishoudens met de laagste inkomens relatief het hoogst. Code Oranje stelt als randvoorwaarde voor de energietransitie dat de energiekosten nooit meer omhoog gaan, maar dat deze steeds lager worden. Bij de energievoorziening van onze huishoudens draait het daarom om een combinatie van gegarandeerd financieel voordeel voor de gebruiker, verhoging van comfort en een toename van veiligheid en van onafhankelijkheid.

En daarom:

- Voeren we weer een minister van volkshuisvesting in.
- Investeren we in de woningvoorraad en in gerichte huurverlaging door de verhuurdersheffing om te zetten in een investeringsfonds (ten behoeve van actieve woningbouwcorporaties)
- Verruimen we de wettelijke inkomensgrenzen zodat ook de middeninkomens (agenten, onderwijzers, zorgmedewerkers) toegang hebben tot sociale huur
- Bouwen we gericht voor doelgroepen, en maken deze ook voor starters toegankelijk
- Zorgen we voor praktische, positieve prikkels om door te stromen naar passende woningen en woonvormen, bijvoorbeeld door het vergoeden van verhuiskosten en zorgdragen voor de verhuizing zelf
- Investeren we in levensloopbestendige, originele en snel te realiseren woonvormen
- Proberen we in eerste instantie de woningnood binnenstedelijk op te lossen door leegstaande en leegkomende winkels en kantoren om te bouwen naar woningen. Als het niet anders kan, kijken we ook naar buitenstedelijke uitbreiding.
- Zorgen we voor effectieve regelgeving om excessen tegen te gaan, bijvoorbeeld in het geval van ongrijpbare vastgoedeigenaren
- Schrapen we bureaucratische drempels, zoals de provinciale toets voor binnenstedelijk bouwen
- Dragen we zorg voor betaalbare en schone energie (en stoppen we verhoging van energiekosten per direct)

In één zin

We halen de woningmarkt van het slot, door het omvormen van de verhuurdersheffing, minder bureaucratie rondom binnenstedelijk bouwen, praktische positieve prikkels om door te stromen naar passende huisvesting en het verlagen van de energielasten door schone, betaalbare energie.

Overheid en regio

Het politiek bestuur in Nederland is te veel op de Randstad gericht. Zowel als het gaat om de economie, als qua mentaliteit. Thema's die in de steden van de Randstad actueel zijn, worden verondersteld voor het hele land te gelden. Daardoor bepaalt de Randstad te veel de norm en de toon.

Bij Code Oranje past oog voor verschil. De ene regio verschilt van de andere. Vandaar ook dat de stem uit iedere regio van ons land gehoord moet worden en in regionale vraagstukken ook

doorslaggevend mag zijn. Geef Groningen en de aangrenzende provincies de ruimte en het budget om de afwikkeling van de mijnbouwschade laagdrempelig op te pakken, zet alles op alles om voorzieningen in kleine kernen te behouden, ondersteun de provincie Fryslân bij het onderhouden van de eigen cultuur en taal en geef steun aan de burgersenaat die de Friese commissaris van de koning bepleit. Geef Noord-Brabant de ruimte om innovatieve oplossingen te bedenken voor de verhouding tussen de Brabantse stedenrij en hun ommelanden en sta zij aan zij met de regio als het om het terugdringen van giftreinen gaat. Laat het Rijk zich schamen voor de aanpak van de kazerne in Vlissingen en zijn houding omdraaien: wat is de wens vanuit de regio en hoe ondersteunen we dat? We steunen daarom de oproep in Zeeland tot een tolvrije Westerscheldetunnel en een provinciaal referendum over het politieke akkoord betreffende het alternatieve steunpakket.

Belangrijk uitgangspunt voor Code Oranje is dat de ene regio de andere niet is. Fryslân heeft een andere historie en ook een andere behoefte dan Gelderland, Limburg, Overijssel, Flevoland of de Randstad. Juist die verschillen maken ons land sterk: die benutten we in plaats van ze weg te poetsen. Dit kan wat ons betreft betekenen dat een bevoegdheid die in het ene deel van

Nederland bij de provincie is belegd, in een ander deel van het land in de regio of bij de centrumgemeente kan worden belegd. En waarom stappen we niet over op een systeem waarin iedere gemeente zelf bepaalt of hun burgemeester door de bevolking of door de raad wordt gekozen?

En daarom:

- Bepaalt de Randstad niet alleen de norm voor het hele land
- Erkennen en waarderen we dat gemeenten en regio's verschillend zijn van elkaar en dat dit zijn weerslag kan hebben op de organisatie van het openbaar bestuur
- Beslist iedere gemeente zelf of hun burgemeester door de gemeenteraad of de bevolking wordt gekozen
- Investeren we in uitstekende transportverbindingen om de verschillende regio's (en de buurlanden) met elkaar te verbinden (zoals een HSL-verbinding tussen de Randstad en het Noorden)
- Worden gemeenten en regio's alsnog gecompenseerd voor de drastische miljardenkortingen die door het Rijk zijn toegepast bij het doorvoeren van de grote decentralisaties (die daardoor volgens het SCP grotendeels zijn mislukt)
- Stelt de rijksoverheid zich faciliterend op bij vraagstukken in de regio, of het nu gaat om het behoud van taal en cultuur, de spoedige afwikkeling van mijnbouwschade of het behoud van voorzieningen (scholen, bibliotheken, pinautomaten etc.) in kleine kernen en krimpgebieden

In twee zinnen

De regio's in ons land zijn verschillend van elkaar en die verschillen waarderen we. Vandaar dat we zorgdragen voor het behoud van de karakteristieke eigenheid van iedere regio, voor maatwerk bij beslissingen die de regio aangaan en voor gerichte investeringen.

Financiële paragraaf

Code Oranje pleit voor een burgerbegroting, waarin Nederlanders zich kunnen uitspreken over de gewenste prioritering in de besteding van onze gezamenlijke financiële middelen. In eerste instantie zien wij een dergelijke burgerbegroting als een advies aan regering en parlement. Maar aangezien er in ons land nog geen burgerbegroting bestaat, en de voorstellen in deze Agenda wel om een adequate dekking vragen, bieden wij in deze paragraaf de financiële onderbouwing. De inhoudelijke bouwstenen voor de herschikkingen in de begroting die Code Oranje voorstaat, zijn in deze Agenda omschreven. Wij lichten die hier toe in financiële zin. Dit betreft zowel de inkomsten als de uitgaven.

In de eerste plaats blijkt uit deze Agenda dat Code Oranje kiest voor minder overheid (= minder regelgeving, minder administratie) en meer samenleving (= ruimte voor burgerinitiatieven en MKB-ondernemerschap). We schrappen in subsidies en zetten deze om in gerichte investeringen, revolving funds en garantstellingen. Dit zorgt voor een andere dynamiek, die versterkt wordt door een vermindering van het aantal ambtelijke medewerkers met 10%. We hebben het hierbij over een herschikking van ruim 6 miljard structureel op jaarbasis, die ingezet wordt ter financiering van onze plannen zoals het herinvoeren van de basisbeurs, de pensioenreparatie, het investeren in onze defensie, investeringen in de rechtsstaat, het gedeeltelijk terugdraaien van de AOW-leeftijd etc. Het door ons bepleitte ministerie van Efficiëntie (zie toelichting in de Agenda) draagt zorg voor incidentele besparingen van minimaal meerdere miljarden, die zorgen voor ondersteunende dekking van de genoemde maatregelen.

Een tweede belangrijke pijler in onze Agenda betreft het herwaarderen van uitvoerende beroepen in zorg, onderwijs, defensie en politie. De door ons gewenste verhoging van het salaris van uitvoerend personeel financieren wij door de (veel) hogere inschaling van de ambtenaren in advies- en beleidsfuncties voor enkele jaren te bevriezen, zodat een herschikking in de salarisopbouw plaatsheeft en de inkomens van uitvoerend- en beleidspersoneel meer naar elkaar toegroeien.

Een derde pijler in de financiering van de Code Oranje Agenda is het verminderen van uitgaven op de grotere (top-down) schaalniveaus, en het herschikken van die geldstromen richting kleinschaliger schaalniveaus en initiatieven van onderop. Dit algemene principe passen we toe in iedere sector. Het meest zichtbaar wordt dit principe in onze opvatting dat er fors minder geld naar (centralistisch) Europa gaat, en fors meer naar de (decentrale) gemeenten. Hiermee kan het dramatische tekort dat bij gemeenten is ontstaan als gevolg van de decentralisaties worden gecompenseerd.

Deze drie pijlers zorgen voor een fundamentele herschikking van circa 15-20 miljard euro in de Rijksbegroting. Tegelijk zorgen deze pijlers voor een fundamentele ombuiging van een top-down naar een bottom-up samenleving: een ombuiging gericht op actiegerichtheid, een goede uitvoering en de schaal van de menselijke maat. Deze herschikking vormt daarmee een realistische en solide financiële onderbouwing van de voorstellen in deze Code Oranje Agenda.